

ZENDING EN BIJBELVERTALEN

HET STERVEN VAN DR. ADRIANI, DEN bekwamen taalgeleerde, die meer dan een kwart-eeuw met zeldzame toewijding en trouw de taal der Toradja's op Midden-Celebes bestudeerde, opdat ook dit volk in eigen taal den Bijbel zou kunnen lezen, vestigde opnieuw de aandacht op de groote moeilijkheden, waarvoor de Zending komt te staan, als zij het Woord Gods in de landstalen der onbeschaafde volken tracht over te brengen.

Voor ons, die hier rustig in Nederland zitten, is Bijbelvertalen allereerst een vraagstuk voor onszelf. We praten mee — al of niet deskundig — over de „fouten“ in onze Staten-vertaling, we vergelijken haar dapper met overzettingen in het Fransch, Duitsch, Engelsch en wat we er verder maar bijhalen kunnen, en we zijn van oordeel, dat deze of die andere vertaling verre de voorkeur verdient of dat er spoedig nog weer een andere zal moeten komen.

Inderdaad, Bijbelvertalen is een moeilijk werk, dat naast velerlei kundigheden en begaafdheden vraagt om de zalving van den Heiligen Geest.

Wanneer we echter niet verder zien, zijn we nog bij lange na niet in staat om het werk van een man als Adriani te waardeeren. De moeilijkheden, waarvoor de Zending bij het Bijbelvertalen komt te staan, zijn vooral dan groot, als de Heilige Schrift moet worden overgebracht in de taal van een natie, die niet tot de cultuurvolken behoort.

God de Heere heeft de Bijbelschrijvers doen voortkomen uit Israël in de eerste plaats, dan een enkele maal uit de Grieken, in elk geval uit cultuurvolken. En God de Heere heeft alles, wat deze mannen aan gaven en ontwikkeling van Hem hadden ontvangen, in dienst gesteld der bijzondere openbaring, die Hij hen deed brengen aan Zijn volk. Maar nu is die ontwikkeling niet iets, dat op zichzelf staat, ze is vrucht van wat een volk heeft beleefd en doorgemaakt, ze is het resultaat van een soms langdurig proces. Zoo draagt de Heilige Schrift al de kenmerken der cultuur, waaronder ze, wat den menschelijken factor betreft, is ontstaan. En dat moest ook het geval zijn, wilde ze voor cultuurvolken, ja wilde ze voor menschen verstaanbaar zijn.

Nu moet de Bijbel echter niet alleen tot de cultuurvolken komen. Ook dat is reeds moeilijk genoeg, omdat er tenslotte in de cultuur wel eenheid is, maar ook verschil. Wat de eene cultuur wel weergeven kan, kan de andere daarom nog niet uitdrukken. Dat biedt de moeilijkheden, waarop men bij alle vertalen stuit en die zich ook bij het vertalen van den Bijbel aan ons opdringen.

Doch heel anders staat het nog weer, als de Zending bij haar arbeid onder, laat ons zeggen „wilde“ volken, den eisch tot zich komen voelt om ook die volken te geven het Woord Gods.

Dan komen de bezwaren. Tal van voorwerpen, gewoonten, gedachten, ideeën, die de Schrift om zoo te zeggen stilzwijgend onderstelt, omdat ze het eigendom der cultuurvolken zijn, omdat ze internationaal zijn en bij elke natie in den loop der ontwikkeling vanzelf naar voren komen, ontbreken bij het volk, onder hetwelk de Zending werkt. Hoe zullen uitdrukkingen, gedachten, die op een en ander betrekking hebben, worden overgebracht? Nog erger is het, als we komen op éthisch-religieus gebied. Wat zonde is, weten we tenslotte alleen door de Schrift. Niet anders staat het met gerechtigheid, heiligheid. Maar deze begrippen komen ook voor in de gedachtenwereld en de talen der cultuurvolken. En nu moge de Griek of de Romein onder zonde of genade iets anders verstaan dan de Heilige Schrift, zijn begrip kan toch uitgangspunt zijn, om, wat de Schrift bedoelt, duidelijk te maken. Doch als alle begrip van zonde ontbreekt? Als heiligheid niet als zedelijke deugd voorkomt, maar geen anderen inhoud heeft, dan b.v. dat men ergens niet aan mag komen of voorzichtig mede moet zijn? Zoo komt het bij Heidenische volken voor.

Er zijn voor zulke volken dan ook tal van Bijbelvertalingen geleverd, met de beste bedoeling zeer zeker en die nochtans mislukkingen waren, omdat ze niet voldoende rekening

hielden met de natuur en den aard van het volk, voor 't welk werd overgezet. De wonderlijkste vergissingen zijn voorgekomen. Niet het minst ook, omdat, naarmate een taal verder van ons afstaat, het te moeilijker zal zijn, haar te beheerschen.

Men kan zeggen, dat in de Zending in het algemeen twee methoden tegenover elkaar staan, zooals dat ook tot uiting kwam op de Internationale Bijbelconferentie, gehouden te Amsterdam in 1914. De Engelsche, die zegt: vertaal maar, zoo spoedig mogelijk, dan is er iets; later kan steeds nog worden verbeterd; en de Duitsche, die voorstelt: niet te spoedig, eerst grondige studie; met een verkeerde Bijbelvertaling wordt veel bedorven.

N. Adriani.

Bijbelsch leesboek gegeven als voorbereiding. En eindelijk als de Bijbel door z'n historischen inhoud bij het volk is gebracht en zoo het volk bij den Bijbel, als er dus verstaan begint te komen, dan kan het groote werk worden ondernomen.

Zoo heeft God Zijn Woord reeds aan vele volken ten zegen gesteld. Het is een heerlijke taak, daaraan mede te werken. En indien we zelf dat werk niet kunnen doen of rechtstreeks bevorderen, dan kunnen we toch medewerken met onze belangstelling, onze gaven, ons gebed. ☒

Dr F. W. GROSHEIDE

ZENDINGSMOEILIKHEDEN ☒

DR. NIC. ADRIANI IS IN GEVAREN GEWEEST VAN vermoord te worden. De Toradja's kenden hem niet, wisten zijn goede bedoelingen niet, en stonden naar zijn leven. — Hoe heel anders in de laatste jaren! Kort vóór zijn heengaan eenige weken geleden, werd door dezelfde Toradja's openlijk uitgesproken, hoe zeer ze zending Adriani hadden leeren waardeeren.

Dr. en Mevrouw Adriani hebben groote ontberingen geleden en de zwaarste vermoenissen doorstaan, om land, volk en taal te leeren kennen en het vertrouwen der bevolking te winnen. Alles noodzakelijk tot het verkrijgen eener goede Bijbelvertaling.

Dr. H. van der Veen, van Oegstgeest, schrijft hierover: „Maandenlang huisden zij in het primitieve huis van een inlandsch onderwijzer; op reis zijnde hadden zij hun nachtverblijf vaak in een haastig opgericht hutje op te slaan, waar muskieten hun den slaap uit de oogen hielden. Verre voettochten werden gedaan door hem, die van zijn jonge jaren af van zwakke gezondheid was. Schoenen waren op die paden niet te dragen, en dus ging het blootsvoets langs de steile, slikkerige Toradjapaden, over harde rolstenen in de droge rivierbeddingen, waarlangs het pad vaak voerde. Op de boschpaden verwonden de talrijke dorens de voeten. Dan weer ging het uren lang over scherpe stenen, door water wadend. Dit alles om taalkundig materiaal te verzamelen.“

Met hoeveel moeilijkheden heeft de zending te kampen, ook, en niet het minst, om den Bijbel in de eigen taal den Heidenen in handen te kunnen geven. ☒